

ZALECENIE KOMISJI**z dnia 18 czerwca 2019 r.****w sprawie projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu na Litwie obejmującego lata 2021–2030**

(2019/C 297/15)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchycenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Przepisy rozporządzenia (UE) 2018/1999 zobowiązują każde państwo członkowskie do przedłożenia Komisji projektu swojego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, obejmującego okres od 2021 r. do 2030 r., zgodnie z art. 3 ust. 1 oraz załącznikiem I do tego rozporządzenia. Pierwsze projekty zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu miały zostać przedłożone do dnia 31 grudnia 2018 r.
- (2) Litwa przedłożyła projekt zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu w dniu 17 grudnia 2018 r. Przedłożenie tego projektu planu stanowi podstawę i pierwszy etap procedury iteracyjnej z udziałem Komisji i państw członkowskich, służącej finalizacji zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, a następnie ich wdrażaniu.
- (3) Przepisy rozporządzenia (UE) 2018/1999 zobowiązują Komisję do przeprowadzenia oceny projektów zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Komisja dokonała kompleksowej oceny litewskiego projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, uwzględniając istotne elementy rozporządzenia (UE) 2018/1999. Ocena ta⁽²⁾ jest publikowana wraz z niniejszym zaleceniem. Poniższe zalecenia oparte są na tej ocenie.
- (4) Zalecenia Komisji mogą dotyczyć w szczególności: (i) poziomu ambicji założeń, celów i wkładów służących zbiorczemu osiągnięciu celów unii energetycznej, a zwłaszcza celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej oraz poziomu elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych, który państwa członkowskie zamierzają osiągnąć w 2030 r.; (ii) polityk i środków odnoszących się do celów na szczeblu państw członkowskich i Unii oraz innych polityk i środków o potencjalnym znaczeniu transgranicznym; (iii) wszelkich dodatkowych polityk i środków, które mogą być wymagane w zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu; (iv) interakcji między istniejącymi i planowanymi politykami i środkami zapisanymi w zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu oraz spójności tych polityk i środków, w ramach jednego wymiaru i między poszczególnymi wymiarami unii energetycznej.
- (5) Opracowując swoje zalecenia, Komisja uwzględniła, z jednej strony, potrzebę zsumowania określonych, ujętych ilościowo planowanych wkładów wszystkich państw członkowskich, by ocenić poziom ambicji na szczeblu Unii, a z drugiej strony to, że państwo członkowskie musi mieć wystarczająco dużo czasu na należyte rozważenie zaleceń Komisji przed finalizacją zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu.
- (6) Zalecenia Komisji dotyczące poziomu ambicji państw członkowskich w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych zostały opracowane według wzoru podanego w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1999, opartego na obiektywnych kryteriach.

⁽¹⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

⁽²⁾ SWD(2019) 228.

- (7) Jeśli chodzi o efektywność energetyczną, zalecenia Komisji opierają się na ocenie poziomu ambicji na szczeblu krajowym, przedstawionego w projekcie zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, w porównaniu ze zbiorowym poziomem wysiłków koniecznych do osiągnięcia celów Unii, uwzględniając, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące szczególnych okoliczności krajowych. Ostateczne wkłady krajowe w dziedzinie efektywności energetycznej powinny odzwierciedlać potencjał oszczędności energii racjonalnych pod względem kosztów oraz powinny zostać wsparte solidną długoterminową strategią na rzecz renowacji budynków oraz środkami służącymi realizacji obowiązku oszczędności energii wynikającego z art. 7 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE⁽³⁾. Państwa członkowskie powinny również wykazać, że należycie uwzględniły zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”, wyjaśniając w szczególności, w jaki sposób efektywność energetyczna przyczyni się do racjonalnej pod względem kosztów realizacji krajowych celów w zakresie konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej, bezpieczeństwa dostaw energii oraz rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego.
- (8) Rozporządzenie w sprawie zarządzania wymaga od państw członkowskich przedstawienia ogólnego przeglądu inwestycji niezbędnych do osiągnięcia założeń, celów i wkładów określonych w zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, a także ogólnej oceny źródeł tych inwestycji. Krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu powinny zapewnić przejrzystość i przewidywalność polityk i środków krajowych w celu zagwarantowania pewności inwestycji.
- (9) Jednocześnie, w ramach cyklu europejskiego semestru na lata 2018–2019, Komisja położyła silny nacisk na potrzeby inwestycyjne państw członkowskich w zakresie energii i klimatu. Znalazło to odzwierciedlenie w sprawozdaniu krajowym na 2019 r. dotyczącym Litwy⁽⁴⁾ oraz w zaleceniu Komisji dotyczącym zalecenia Rady dla Litwy⁽⁵⁾ w ramach procesu europejskiego semestru. Komisja uwzględniła najnowsze ustalenia i zalecenia wynikające z europejskiego semestru w swojej ocenie projektów zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Zalecenia Komisji uzupełniają najbardziej aktualne zalecenia dla poszczególnych państw wydawane w ramach europejskiego semestru. W swoich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu państwa członkowskie powinny również zapewnić uwzględnienie najnowszych zaleceń dla poszczególnych państw, wydanych w ramach europejskiego semestru.
- (10) Przepisy rozporządzenia w sprawie zarządzania zobowiązują ponadto wszystkie państwa członkowskie do należytego uwzględnienia wszelkich zaleceń Komisji dotyczących projektów zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, które mają zostać przedłożone do dnia 31 grudnia 2019 r., a jeżeli dane państwo członkowskie nie uwzględni zalecenia lub jego istotnej części, powinno ono przedstawić swoje uzasadnienie i podać je do wiadomości publicznej.
- (11) W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny przekazywać – w swoich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu oraz ich aktualizacjach w późniejszych latach – te same dane, które przekazują do Eurostatu lub do Europejskiej Agencji Środowiska. Zastosowanie tego samego źródła oraz, w miarę dostępności, statystyk europejskich jest również niezbędne do obliczenia poziomu bazowego na potrzeby modelowania i prognoz. Zastosowanie statystyk europejskich umożliwi lepszą porównywalność danych i prognoz wykorzystywanych w zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu.
- (12) Wszystkie elementy załącznika I do rozporządzenia (UE) 2018/1999 należy uwzględnić w ostatecznym zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. W tym kontekście należy dokonać oceny makroekonomicznego wpływu planowanych polityk i środków oraz, w możliwym zakresie, ich wpływu na zdrowie, środowisko, zatrudnienie i kształcenie, umiejętności oraz społeczeństwo. Należy zapewnić udział społeczeństwa i innych zainteresowanych stron w przygotowywaniu ostatecznego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu. Te i inne elementy zostały szczegółowo opisane w dokumencie roboczym służb Komisji publikowanym wraz z niniejszym zaleceniem⁽⁶⁾.
- (13) Ostateczny plan powinien opierać się na interakcjach między różnymi politykami i środkami we wszystkich wymiarach unii energetycznej, jak już przedstawiono w odniesieniu do efektywności energetycznej, energii odnawialnej i sektorów nieobjętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji, oraz wzmacniać te interakcje. W projekcie planu uznano również znaczenie środków w zakresie energii odnawialnej i efektywności energetycznej dla bezpieczeństwa energetycznego, które należy dalej rozwinąć w ostatecznym planie. Ponadto w ostatecznym planie należy uwzględnić wymiar rynku wewnętrznego oraz wymiary badań naukowych, innowacji i konkurencyjności, wspierając wysiłki planowane w odniesieniu do innych wymiarów unii energetycznej. Istotne elementy ostatecznego planu to również uwzględnienie synergii między sektorem LULUCF a rozporządzeniem w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego, a także wpływ zwiększonego wykorzystania biomasy w energetyce na sektor LULUCF.

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ SWD(2019) 1014 final.

⁽⁵⁾ COM(2019) 515 final z dnia 5 czerwca 2019 r.

⁽⁶⁾ SWD(2019) 228.

- (14) W kontekście ostatecznego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu korzystne byłoby przedstawienie kompleksowej analizy obecnej sytuacji sektora technologii niskoemisyjnych na rynku światowym, uwypuklającej obszary siły konkurencyjnej i potencjalne wyzwania oraz wskazującej wymierne cele na przyszłość, a także polityki i środki służące ich osiągnięciu, z uwzględnieniem odpowiednich powiązań z polityką w zakresie przedsiębiorstw i przemysłu. Mógłby on również zyskać dzięki lepszej interakcji z gospodarką o obiegu zamkniętym, podkreślając jej potencjał w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.
- (15) Zalecenia Komisji dla Litwy opierają się na ocenie opracowanego przez Litwę projektu zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, publikowanego wraz z niniejszym zaleceniem (7),

NINIEJSZYM ZALECA, ABY LITWA PODJĘŁA NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

1. Dopracowanie strategii na rzecz osiągnięcia celu na rok 2030 zakładającego emisję gazów cieplarnianych na poziomie -9 % w porównaniu z rokiem 2005 w odniesieniu do sektorów nieobjętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji. Obejmuje to określenie roli sektora użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa w oparciu o zasady rozliczania określone w rozporządzeniu (UE) 2018/841 oraz doprecyzowanie planowanych polityk.
2. Podbudowanie pożądanego poziomu ambicji Litwy w perspektywie roku 2030, zaproponowanego w projekcie zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu i zakładającego udział energii ze źródeł odnawialnych wynoszący 45 % jako wkład w realizację unijnego celu w zakresie energii odnawialnej na 2030 r., szczegółowymi i określonymi ilościowo politykami i środkami, które są zgodne z obowiązkami określonymi w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001⁽⁸⁾, aby umożliwić terminowe i racjonalne pod względem kosztów osiągnięcie tego wkładu. Uwzględnienie orientacyjnej trajektorii osiągania wszystkich punktów odniesienia wynikających z art. 4 lit. a) ppkt 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999. Zaproponowanie środków służących realizacji celu dotyczącego transportu, określonego w projekcie zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, zgodnie z art. 25 dyrektywy (UE) 2018/2001. Przedstawienie dodatkowych informacji na temat uproszczenia procedur administracyjnych, a także na temat ram wspomagających prosumpcję energii ze źródeł odnawialnych i społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, zgodnie z art. 21 i 22 dyrektywy (UE) 2018/2001.
3. Znaczące zwiększenie poziomu ambicji odnośnie do ograniczenia zużycia energii końcowej i pierwotnej w 2030 r. oraz zaproponowanie bardziej ambitnych polityk i środków, które przyniosą dodatkowe oszczędności energii na potrzeby osiągnięcia unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej na rok 2030. Wyrażenie krajowego wkładu na rzecz efektywności energetycznej w kategoriach bezwzględnego poziomu zużycia energii pierwotnej i końcowej w 2030 r. Przedstawienie dodatkowych informacji na temat polityk i środków w zakresie efektywności energetycznej, ze wskazaniem, które z nich będą kontynuowane po 2020 r., jakie nowe polityki zostaną wprowadzone po 2020 r. i jakie będą ich skutki. Rozważenie w szczególności wprowadzenia dodatkowych środków w zakresie efektywności energetycznej ukierunkowanych na sektor transportu.
4. Określenie środków wspierających realizację założeń dotyczących bezpieczeństwa energetycznego odnośnie do dywersyfikacji i zmniejszenia zależności energetycznej, w tym środków zapewniających elastyczność oraz wystarczalność mocy wytwórczych energii elektrycznej w świetle ambitnego celu dotyczącego energii odnawialnej, np. dodatkowych środków w zakresie odpowiedzi odbioru i magazynowania. Uwzględnienie kontekstu regionalnego i faktycznego potencjału połączeń wzajemnych i zdolności wytwórczych w państwach sąsiadujących przy dokonywaniu oceny wystarczalności zasobów w sektorze elektroenergetycznym.
5. Określenie przyszłościowych założeń i celów dotyczących integracji rynku, w szczególności środków służących rozwijaniu bardziej konkurencyjnych rynków hurtowych i detalicznych, z uwzględnieniem dążenia do ustanowienia w pełni rynkowych cen.
6. Doprecyzowanie krajowych założeń i celów dotyczących finansowania badań naukowych, innowacji i konkurencyjności, w szczególności w związku z unią energetyczną, które mają być realizowane od 2020 r. do 2030 r., tak aby można je było łatwo zmierzyć i dostosować pod kątem wsparcia realizacji celów w innych wymiarach zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu. Oparcie tych założeń na konkretnych i odpowiednich politykach i środkach, z uwzględnieniem tych, które mają zostać opracowane we współpracy z innymi państwami członkowskimi, takich jak strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych.
7. Zintensyfikowanie dobrze już funkcjonujących uzgodnień w zakresie współpracy regionalnej między krajami bałtyckimi (Estonia, Łotwa i Litwa), poszerzenie ich o nowe obszary i rozszerzenie zasięgu geograficznego na kraje nordyckie (Dania, Finlandia, Islandia, Norwegia i Szwecja). Wymiana regionalna powinna koncentrować się na wewnętrznym rynku energii i obszarach bezpieczeństwa energetycznego ze względu na zmiany w systemach elektroenergetycznych uwzględniające większy udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, co zwiększy import i eksport energii elektrycznej oraz potrzebę elastyczności systemu, a także na kwestii obniżenia emisyjności sektora transportu i współpracy regionalnej w dziedzinie badań naukowych.

(7) SWD(2019) 228.

(8) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

8. Rozszerzenie analizy inwestycji niezbędnych do modernizacji gospodarki poprzez osiągnięcie celów w zakresie energii i klimatu, a także uszczegółowienie źródeł tych inwestycji, w tym odpowiednich zasobów finansowych na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym.
9. Przedstawienie wykazu wszystkich dotacji w dziedzinie energii, w tym w szczególności w zakresie paliw kopalnych, oraz podjętych działań, jak również planów stopniowego wycofywania tych dotacji.
10. Ujęcie analizy interakcji z polityką w zakresie jakości powietrza i emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez przedstawienie wpływu różnych scenariuszy na zanieczyszczenie powietrza, dostarczenie bazowych informacji oraz uwzględnienie efektów synergii i kompromisów.
11. Lepsze uwzględnienie aspektów sprawiedliwej i uczciwej transformacji, w szczególności poprzez przedstawienie bardziej szczegółowych informacji na temat wpływu planowanych założeń, a także polityk i środków, na społeczeństwo, zatrudnienie i umiejętności. Dalsze rozwinięcie podejścia do kwestii ubóstwa energetycznego, w tym poprzez określenie celów i zamierzonych skutków planowanych polityk i środków zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Sporządzono w Brukseli dnia 18 czerwca 2019 r.

W imieniu Komisji

Miguel ARIAS CAÑETE

Członek Komisji
